

ОРГАНІЗАЦІЯ
ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ
УКРАЇНА

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ
КОРУПЦІЇ

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

#ефективний_уповноважений

Вдалі практики діяльності уповноважених
з питань запобігання та виявлення корупції
на сході України

**Збірка за результатами
дослідження**

2021

Вдалі практики діяльності уповноважених з питань запобігання та виявлення корупції на сході України: Збірка за результатами дослідження

Цей збірник створено та видано у межах Програми ООН із відновлення та розбудови миру у партнерстві з Національним агентством з питань запобігання корупції за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Автори:

- ▶ Андрій Галай, професор, керівник управління стратегічного аналізу з питань запобігання корупції НАЗК доктор юридичних наук.
- ▶ Михайло Савва, доктор політичних наук, консультант Програми ООН із відновлення та розбудови миру,

Думки, зауваження, висновки або рекомендації, викладені в цьому документі, належать авторам і не обов'язково відбивають погляди ООН та Європейського Союзу.

Програму ООН із відновлення та розбудови миру реалізують чотири агентства ООН: Програма розвитку ООН (ПРООН), Структура ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок (ООН Жінки), Фонд ООН у галузі народонаселення (UNFPA) і Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО).

Програму підтримують дванадцять міжнародних партнерів: Європейський Союз (ЄС), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Посольство США в Україні, а також уряди Данії, Канади, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Польщі, Швейцарії, Швеції та Японії.

Якісна антикорупційна діяльність передбачає досить широкий спектр форм і методів виконання завдань із запобігання корупції, а також має особливості національного та регіонального рівнів. З наведених міркувань, департамент запобігання та виявлення корупції НАЗК у межах Програми ООН із відновлення та розбудови миру розробив концепцію поглибленого аналізу діяльності антикорупційних уповноважених на місцевому рівні.

Особливим акцентом цього дослідження став пошук вдалих практик організації антикорупційної діяльності з метою їхнього поширення у загальнодержавному масштабі.

У цьому виданні викладено в алгоритмічній формі 18 виявлених вдалих практик, які впроваджуються уповноваженими на сході України.

До участі у проведенні дослідження були запрошені антикорупційні уповноважені органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, а також інших державних інституцій Донецької та Луганської областей, а також окремі представники спільноти уповноважених з Запорізької, Сумської та Харківської областей, які показали досить високі результати національної оцінювальної кампанії уповноважених 2021 року. Загалом у дослідженні взяли участь 46 антикорупційних уповноважених.

Зміст

Концепція запровадження підходу вдалих практик у діяльність антикорупційних уповноважених	5
Опис виявлених вдалих практик діяльності антикорупційних уповноважених	6
1. Впровадження антикорупційної стратегії громади на основі методології «Острови доброчесності»	6
2. Автоматизована перевірка факту подання електронних декларацій	7
3. Адміністративний регламент, який деталізує алгоритми діяльності з запобігання корупції	8
4. Використання спеціального стенда для інформування співробітників організації про методи запобігання корупції	9
5. Організація проходження співробітниками онлайн-курсу про електронне декларування	10
6. Внесення антикорупційного застереження у договори з діловими партнерами організації	11
7. Додаткові заходи запобігання конфлікту інтересів у роботі місцевих депутатів	12
8. Антикорупційний інструктаж співробітників перед вступом на посаду	13
9. Політика органу з обов'язкової антикорупційної перевірки його договірної практики	14
10. Комунікаційна група в месенджері для уповноважених сфери управління ОДА	15
11. Механізм отримання інформації від кадрової служби для забезпечення деклараційної кампанії	16
12. Системна розробка і розповсюдження пам'яток щодо дотримання вимог антикорупційного законодавства	17
13. Розробка внутрішніх антикорупційних політик у сільській громаді з залученням зовнішніх стейкхолдерів	18
14. Використання групи громадської організації в соціальній мережі для інформування про запобігання корупції	19
15. Участь представників громадськості як елемент антикорупційної прозорості рішень місцевого самоврядування	20
16. Організація системного навчання з питань запобігання корупції	21
17. Антикорупційний флешмоб для відвідувачів державної організації	22
18. Антикорупційний аналіз локальних актів	23

Концепція запровадження підходу вдалих практик у діяльність антикорупційних уповноважених

Вдала практика діяльності уповноважених з питань запобігання та виявлення корупції (далі – антикорупційних уповноважених) полягає в окремому рішенні або системному підході до роботи з запобігання та виявлення корупції в органі, де вони працюють, використанні антикорупційними спеціалістами своїх повноважень ініціативно, творчо з метою якісного формування та/або реалізації антикорупційної політики свого органу (організації).

Концептуальними елементами запровадження підходу вдалих практик в антикорупційну діяльність є:

- системний аналіз алгоритмів виявлених вдалих практик;
- поширення реальних історій успіху колег-уповноважених;
- пояснення шляхів того як впровадити виявлений позитивний досвід;
- заохочення до самостійного аналізу, оцінювання власної діяльності та самопрезентації власних ефективних напрацювань, мережевого обміну досвідом та якісними підходами до організації роботи.

У стратегічній перспективі цей підхід створює умови до свідомого виконання власних завдань, розвитку професійної майстерності всередині спільноти уповноважених, перетворення її на мережу, об'єднану єдиними цілями ефективності, компетентності та розвитку.

Для виявлення, відбору та опису вдалих практик роботи антикорупційних уповноважених на місцевому рівні, була використана система методів, що включала онлайн-анкетування; індивідуальне та колективне експертне оцінювання практик; консультування з уповноваженими та уніфікацію описів практик.

Модель опису вдалих практик:

1. Назва (публіцистична і конкретна)
2. Опис (як саме відбувається, чим урегульовано, алгоритм практики із зазначенням залучених осіб до цих практик, але без персоналізації).
3. Користь практики (якого повноваження уповноваженого стосується, чим допомагає у досягненні результатів, як можна поширити цю практику у цій чи інших інституціях).
5. Доказовість практики. Посилання на матеріали, якщо практика оприлюднена, реквізити акту (якщо практика урегульована актом, якого не оприлюднено), кількісні або якісні результати практики – якщо іншим чином неможливо навести доказовість із зазначенням того, що це на основі інтерв'ю або дані надано власником практики.

З метою наведення доказовості, розуміння змісту практик та їх поширення серед уповноважених, вони розміщуються на Базі знань НАЗК (wiki.nazk.gov.ua/category/anticorruption-upovnovazhenym/) в розділі Антикорупційним уповноваженим залежно від напрямку діяльності уповноваженого, якому вона відповідає. Поступово рубрика #вдалі практики буде інтегрована до меню Антикорупційного порталу НАЗК (antycorportal.nazk.gov.ua/).

Опис виявлених вдалих практик діяльності антикорупційних уповноважених

Практика 1

Впровадження антикорупційної стратегії громади на основі методології «Острови доброчесності»

Новопсковська селищна рада налагодила системну роботу з управління корупційними ризиками на основі спеціальної [методології «Острови доброчесності»](#), впроваджені за підтримки Програми ООН із відновлення та розбудови миру.

У співпраці представників органів місцевого самоврядування (ОМС) та громадськості, а також за експертної підтримки Програми ООН із відновлення та розбудови миру були відпрацьовані найбільш важливі процедури діяльності ОМС (проведено опис бізнес-процесів та аналіз вразливостей процесів за термінологією управління корупційними ризиками), визначено їхні корупційні ризики, розроблені та впроваджені плани усунення або мінімізації ризиків. При цьому використано низку методів управління корупційними ризиками: робочі групи, мозкові штурми, соціологічні опитування та анкетування, інтерв'ю та моделювання.

Заходами усунення ризиків було визначено переважно розробку процедур прозорого надання адміністративної послуги, розробку місцевих політик (актів) з поширених антикорупційних питань (зокрема щодо запобігання конфлікту інтересів).

На нормативному рівні ці заходи були узагальнені в Антикорупційній стратегії Новопсковської селищної територіальної громади на 2019–2021 роки та включені до Стратегії розвитку територіальної громади до 2025 року.

Користь практики

Практика дозволяє виявити вразливі до корупції послуги органів місцевого самоврядування та розробити заходи для зниження корупційних ризиків при отриманні цих послуг. Такий підхід підвищує рівень довіри жителів громади до органів місцевого самоврядування, формує у співробітників органів місцевого самоврядування та депутатів навички аналізу корупційних ризиків і співпраці з громадськістю з питань запобігання корупції.

Доказовість практики

Системне впровадження проєкту в Новопсковській селищній територіальній громаді, було затверджено рішенням селищної ради від 28.08.2018 № 67/15.

[Фінальний звіт з імплементації антикорупційної методології «Острови доброчесності» в Новопсковській ТГ Луганської області.](#)

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/04335594

Автоматизована перевірка факту подання електронних декларацій

Антикорупційним уповноваженим Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Харківській області було впроваджено комп'ютерну програму, що дозволяє автоматизовано перевірити подання декларацій співробітниками органу.

Необхідність впровадження практики викликана тим, що існує велика кількість суб'єктів декларування, у яких повністю збігається ПІБ, а кадровий підрозділ державного органу, суб'єкт декларування можуть допускати технічні помилки при написанні своїх персональних даних. Це ускладнює роботу уповноваженого з перевірки факту подання декларацій.

Програма написана мовою програмування JavaScript і містить візуальний інтерфейс для зручності роботи уповноваженого. Програма допомагає знаходити в Реєстрі декларацій осіб, які подали декларації, за критеріями: прізвище, ім'я та по батькові, рік, область.

Кадровий підрозділ надає уповноваженому список суб'єктів декларування у електронному вигляді. Уповноважений проводить перевірку факту подання декларацій за допомогою програми шляхом пошуку та перегляду інформації в публічній частині Єдиного державного реєстру декларацій на офіційному вебсайті НАЗК. Уповноважений сортує знайдені декларації за назвою місця роботи та перевіряє їх на відповідність назви державного органу, в якому працює декларант.

Користь практики

Практика пришвидшує та оптимізує процедуру перевірки факту подання декларацій, полегшує пошук уповноваженим декларацій у системі, дає можливість перевіряти більшу кількість декларантів за менший час. Використання програми корисне для усіх типів уповноважених підрозділів: у апаратах центральних органів державної влади, територіальних органах, у підпорядкованих підприємствах, установах чи організаціях.

Доказовість практики

Скріншот пошукової форми запровадженого інструменту.

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/38631015

Адміністративний регламент, який деталізує алгоритми діяльності з запобігання корупції

Антикорупційна уповноважена Луганського обласного центру з гідрометеорології описала в форматі алгоритму окремі процеси запобігання корупції в організації. Цей алгоритм визначає цілі кожної процедури; її учасників; нормативно-правові акти, які регулюють процедуру; порядок документообігу; блок-схему та короткі описи виконання управлінських процесів виявлення та усунення конфлікту інтересів; надання щоквартальної та іншої звітності з питань запобігання та виявлення корупції; технологічні карти та список прийнятих скорочень.

Регламент є системним і описує дії уповноваженого як відповідальної за процес особи в різних ситуаціях, так і інших залучених посадових осіб організації. Використання регламенту продемонстровано на прикладі однієї конкретної процедури попередження про недопущення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень:

1. Уповноважений забезпечує кадрову службу спеціальними бланками «Попередження про недопущення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень», які надаються на ознайомлення працівникам при оформленні працівника на роботу.
2. У бланку новоприйнятий працівник/-ця вказує інформацію про наявність (відсутність) близьких осіб, що працюють в організації, до якої він/вона наймається.
3. Інспектор з кадрів кадрової служби повертає заповнений бланк уповноваженій особі для врахування в антикорупційній роботі.
4. При виявленні інформації щодо спільної роботи близьких осіб, уповноважена особа вживає заходів із врегулювання потенційного конфлікту інтересів та повідомлення спеціальних суб'єктів запобігання корупції.

Користь практики

Розробка алгоритмічних регламентів деталізує та унормовує прийняті в організації процедури, спрямовані на запобігання корупції, а також спрощує контроль виконання цих процедур.

Ця практика корисна уповноваженим усіх органів та організацій, незалежно від форми власності.

Доказовість практики

Адміністративний регламент «Діяльність із запобігання та виявлення корупції» затверджений наказом Луганського центру гідрометеорології від 04.09.2019 № 49.

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/19084117

Використання спеціального стенда для інформування співробітників організації про методи запобігання корупції

Уповноважена особа Луганського обласного центру з гідрометеорології забезпечила облаштування та наповнення спеціалізованою інформацією настінного стенда «Інформація з питань запобігання та протидії проявам корупції».

На дошці, розташованій у холі адміністративної будівлі, розміщується актуальна для працівників та відвідувачів центру інформація. Серед поширених інформаційних приводів є висвітлення:

- змін у законодавстві про запобігання корупції;
- інформації від антикорупційних уповноважених вищих органів галузі публічного управління;
- можливостей для повідомлення про корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення.

Користь практики

Використання настільних стендів або інших інформаційних дощок дозволяє оперативно інформувати співробітників про актуальну інформацію щодо запобігання корупції, витрачати при цьому мінімальні ресурси. Цю практику можуть використовувати будь-які організації, в тому числі такі, які мають обмежені ресурси для інформування співробітників.

Важливо при використанні подібних інструментів враховувати комунікаційні підходи для привертання та утримання уваги читачів: актуальність інформації, простота викладу тексту, використання привабливого графічного дизайну та заголовків, що привертають увагу. Також в сучасних умовах варто шукати й інші варіанти антикорупційного інформування: оформлювати інформацію у формі плакатів, вкладати для зацікавлених буклети, використовувати мультимедійні панелі з оновлюваною інформацією та «живим» донесенням актуальних питань у форматі чат-боту тощо.

Ця практика корисна уповноваженим усіх органів та організацій, незалежно від форми власності.

Доказовість практики

Було продемонстровано фото інформаційної дошки з матеріалами.

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/19084117

Організація проходження співробітниками онлайн-курсу про електронне декларування

Антикорупційний уповноважений Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками у Донецькій області до чергової кампанії декларування доходів та витрат організував цілеспрямоване проходження державними службовцями органу онлайн-курсу «Просто про е-декларування». Курс створено Національним агентством з питань запобігання корупції у 2021 році та розміщено на платформі Prometheus, тобто він є актуальним за наповненням, що було попередньо перевірено уповноваженим.

Проходження курсу співробітниками-декларантами підтримав керівник служби, що сприяло його системному проходженню персоналом організації. За результатами проходження курсу, уповноважений проводить зустрічі з особами, які його завершили, та надає додаткові консультації з декларування.

Користь практики

В організаціях з великою кількістю співробітників, антикорупційному уповноваженому важливо шукати нові різноманітні форми донесення інформації та консультування співробітників. Однією з таких форм є можливість використовувати навчальні онлайн-платформи.

Ця практика дозволяє розвантажити уповноваженого та зменшити кількість однотипових питань, що надасть змогу зосередитись на більш конкретних ситуаціях і потребах забезпечення антикорупційної діяльності.

Важливо відстежувати оновлення онлайн-курсів щодо запобігання корупції на різних навчальних платформах від різних розробників і пропонувати співробітникам найбільш актуальні та корисні курси; включати проходження онлайн-курсів у навчальний графік.

Ця практика корисна уповноваженим усіх органів та організацій, незалежно від форми власності.

Доказовість практики

Було надано аналітичний контрольний про документ проходження навчання співробітниками організації.

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/37086146

Внесення антикорупційного застереження у договори з діловими партнерами організації

Під час перевірки контрагентів, антикорупційна уповноважена особа Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками у Донецькій області проводить оцінювання корупційних ризиків співпраці з ними. У разі виявлення таких вразливостей, уповноважена особа письмово повідомляє керівника для прийняття рішення.

Також у форму типового договору включено новий розділ «Антикорупційні застереження», що передбачає зокрема обов'язок сторін договору виконувати вимоги антикорупційного законодавства; їхню відмову від недобросовісного стимулювання співробітників; можливість достроково розірвати договір та вимагати відшкодування завданого збитку у випадку порушення вимог антикорупційного законодавства, що розцінюється як істотне порушення договору.

Антикорупційна уповноважена перевіряє наявність у проєктах договорів антикорупційного застереження під час здійснення своїх функцій.

Користь практики

Практика забезпечує дотримання законодавства про запобігання корупції та етичних норм у відносинах організації із контрагентами організації. Це захищає доброчесність відносин, запобігає ризикам порушення вимог законодавства, репутаційним та фінансовим втратам. Антикорупційні застереження у договірній практиці актуальні для впровадження у діяльність усіх видів державних і недержавних організацій, які укладають договори з діловими партнерами.

Ця практика корисна уповноваженим усіх органів та організацій, незалежно від форми власності.

Доказовість практики

Було надано зразок типового договору з розділом 6 «Антикорупційне застереження».

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/37086146

Додаткові заходи запобігання конфлікту інтересів у роботі місцевих депутатів

Антикорупційним уповноваженим Вугледарської міської ради проведено аналіз рівня інформованості депутатів і посадових осіб органів місцевого самоврядування про конфлікт інтересів та способи його запобігання. Було виявлено, що депутати міської ради досить слабо знаються на цій темі й можуть допускати порушення заборони конфлікту інтересів.

Для запобігання порушенням було розроблено і затверджено Порядок врегулювання конфлікту інтересів, у разі його виникнення в діяльності міського голови, депутатів міської ради, членів виконавчого комітету міськради.

Уповноважений веде спеціальний журнал повідомлень про конфлікт інтересів та його урегулювання. Під час сесій міської Ради, уповноважений прогнозує питання, у яких може виникнути конфлікт інтересів та попереджає депутатів.

За результатами року, уповноважений підготував звіт про запобігання конфлікту інтересів та виступив із цією доповіддю на сесії. За 2020 рік таким чином було урегульовано 15 випадків конфлікту інтересів.

Користь практики

Попередній аналіз потенційного конфлікту інтересів у наступних рішеннях органу місцевого самоврядування та попередження депутатів про це, мотивує їх самостійно урегулювати такий конфлікт, допомагає міськраді приймати добросовісні рішення.

Ця практика є корисною у всіх органах місцевого самоврядування.

Доказовість практики

Рішення Вугледарській міській ради від 18.11.2016 № 7/10-31 «Про затвердження Порядку запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у Вугледарській міській раді»: cutt.ly/GQaC0Az

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/34032213

Антикорупційний інструктаж співробітників перед вступом на посаду

Уповноважена особа державної установи «Територіальне медичне об'єднання Міністерства внутрішніх справ України у Донецькій області» проводить антикорупційний інструктаж усіх новопризначених співробітників з використанням форми, розробленої уповноваженим підрозділом Міністерства внутрішніх справ України.

Перелік інформації для ознайомлення нових працівників регулярно оновлюється. Під час спілкування з працівниками, уповноваженим уточнюється інформація щодо близьких осіб, які працюють у системі МВС для запобігання конфлікту інтересів. Після інструктажу працівник розписується у спеціальному журналі.

Користь практики

Робота з новопризначеними працівниками з метою ознайомлення із вимогами антикорупційного законодавства та забезпечення доброчесності передбачена міжнародними стандартами запобігання корупції, зокрема ДСТУ/ISO 37001:2018. Її регулярне проведення дозволяє донести до свідомості працівників принцип нульової толерантності до корупції, попередити про неприпустимість порушення антикорупційних вимог, запобігти корупційним мотивам у подальшій діяльності.

Ця практика корисна уповноваженим усіх органів та організацій, незалежно від форми власності.

Доказовість практики

Форму інструктажу для новопризначених осіб опубліковано на сайті установи: cutt.ly/qQaC7NR

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/08734322

Політика органу з обов'язкової антикорупційної перевірки його договірної практики

Уповноважена Головного управління Державної служби України з питань праці у Запорізькій області, на підставі ухваленого Порядку ведення договірної роботи перевіряє дотримання вимог антикорупційного законодавства у всіх договорах організації.

Відповідно до Порядку, проекти усіх договорів надаються на перевірку та погодження відділу бухгалтерського обліку і фінансового забезпечення, відділу юридичного забезпечення, головному спеціалісту з питань запобігання та виявлення корупції.

Зокрема уповноважена особа проводить перевірку статутних документів, реальних підстав укладання договору та істотних умов договору, наявності ліцензій, патентів, інших дозвільних документів для діяльності, передбаченої договором.

Під особливим контролем перебувають можливі порушення платіжної дисципліни, наявності приватного інтересу, отримання незаконних виплат, завищення вартості товарів, робіт та послуг; штучне заниження характеристик матеріальних ресурсів з метою їхнього подальшого списання; завищення обсягів замовлення матеріальних цінностей з метою використання надлишків тощо.

За результатами, уповноважена особа ухвалює рішення про погодження або не погодження договору.

Для забезпечення підписання договорів без погодження, уповноважений раз на квартал перевіряє перелік усіх договорів у спеціальному журналі.

Користь практики

Зазначений підхід надає можливість виявити корупційні ризики та конфлікт інтересів у діловій практиці організації, запобігти репутаційним і фінансовим втратам. Ця практика корисна уповноваженим усіх органів та організацій, незалежно від форми власності.

Доказовість практики

Порядок ведення договірної роботи затверджений наказом Головного управління Держпраці в Запорізькій області від 17.02.2021 № 303 доступний за посиланням: cutt.ly/sQaNq2c

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/39833546

Комунікаційна група в месенджері для уповноважених сфери управління ОДА

Відділ з питань запобігання та виявлення корупції Сумської обласної державної адміністрації створив у месенджері Viber групу для антикорупційних уповноважених. До групи долучені уповноважені структурних підрозділів Сумської ОДА, районних державних адміністрацій та підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління облдержадміністрації.

У групі здійснюється швидкий обмін інформацією між учасниками та учасницями групи. Зазвичай повідомлення розміщується уповноваженим підрозділом ОДА з актуальної інформації щодо змін в законодавстві, необхідності оперативного надання інформації на запити держорганів (оскільки процес офіційного доведення документа до виконавця може в деяких випадках займати значний час).

Також у групі колегіально формулюються оперативні роз'яснення та консультації щодо вирішення конкретних ситуацій у форматі «питання-обговорення-відповідь», а також доводиться інформація щодо проведення антикорупційних нарад, зустрічей, круглих столів, навчань.

Користь практики

Використання різноманітних месенджерів дозволяє доносити актуальну інформацію до зацікавлених осіб швидше, ніж офіційними каналами, організувати її обговорення та отримувати зворотний зв'язок. Учасники групи мають можливість отримати швидкі консультації від працівників координаційного органу або від інших уповноважених, знайомитись з конкретними кейсами та використовувати їх у подальшій роботі. Професійне спілкування у чаті сприяє встановленню партнерських відносин серед уповноважених і є елементом їх мережування.

Доказовість практики

Скріншот групи «Антикорупційні уповноважені Сумської ОДА» у месенджері Viber.

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/14005581

Механізм отримання інформації від кадрової служби для забезпечення деклараційної кампанії

Кожен уповноважений забезпечує під час щорічної кампанії з подання декларацій посадовців перевірку факту їхнього подання та інформування в разі неподання чи несвоєчасного подання декларації. Для цього важливо налагодити взаємодію з кадровими підрозділами з метою отримання актуальної інформації щодо тих, хто працює та був звільнений з організації публічного сектору.

Антикорупційна уповноважена Сумської обласної державної адміністрації ініціювала розробку та ухвалення розпорядженням голови процедури взаємодії з кадровим підрозділом. За цим розпорядженням кадровий підрозділ щороку до дня завершення терміну подання декларацій подає уповноваженому інформацію про тих, хто працює та був звільнений у попередньому році працівників для здійснення обліку суб'єктів декларування, а також інформацію про звільнених працівників протягом трьох днів з моменту їх звільнення з наданням копії акту, яким посадова особа звільнена з посади.

Це дає змогу якісно здійснити перевірку своєчасності подання декларацій, а також запобігти порушенню вимог фінансового контролю суб'єктами декларування.

Подібна практика досить поширена в Україні і наводиться для розуміння її алгоритмічності.

Користь практики

Завдяки цій практиці, уповноважені особи мають оперативну інформацію для інформування суб'єктів декларування, особливо тих, що звільняються чи звільнилися або перебувають у відпустці по догляду за дитиною.

При цьому важливо встановлювати термін обміну інформацією з кадровою службою заздалегідь, щоб уповноважений мав час для її перевірки та вжиття додаткових заходів із забезпечення деклараційної кампанії.

Ця практика корисна уповноваженим усіх органів та організацій, незалежно від форми власності.

Доказовість практики

Практика затвердження розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації від 21.08.2020 № 424-ОД «Про перевірку факту подання суб'єктами декларування електронних декларацій» sm.gov.ua/images/docs/dostup/424_20.pdf

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/14005581

Системна розробка і розповсюдження пам'яток щодо дотримання вимог антикорупційного законодавства

Працівники управління запобігання та виявлення корупції Донецької обласної військово-цивільної адміністрації щомісяця розробляють і поширюють пам'ятки щодо дотримання вимог антикорупційного законодавства серед уповноважених установ та організацій, що належать до їхньої сфери управління.

Пам'ятки готуються як самостійно, так і на основі актуальних роз'яснень НАЗК або напрацювань інших експертних антикорупційних структур.

Пам'ятки розсилаються всім структурним підрозділам облдержадміністрації для ознайомлення працівників, та з рекомендацією довести інформацію до відома підприємств, установ, організацій, управління якими здійснює облдержадміністрація.

Пам'ятки також публікуються на офіційному вебсайті облдержадміністрації.

Користь практики

Практика забезпечує системну обізнаність працівників облдержадміністрації у сфері антикорупційного законодавства, отримання навичок під час виконання посадових обов'язків. Як рекомендацію, відзначимо важливість формування плану-графіку виходу цих інформаційних матеріалів, використання комунікаційних правил при підготовці пам'яток (проста мова, алгоритмічність, інфографіка тощо), поступового напрацювання різноманітних форматів антикорупційного інформування для ширшого та зацікавленого охоплення аудиторії.

Ця практика корисна уповноваженим усіх органів та організацій, незалежно від форми власності.

Доказовість практики

Пам'ятки розміщуються на офіційному вебсайті облдержадміністрації: cutt.ly/wQbRxgt

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/00022473

Розробка внутрішніх антикорупційних політик у сільській громаді з залученням зовнішніх стейкхолдерів

У Шульгінській громаді Луганської області вжили заходів для системної побудови антикорупційних політик локального рівня. Для цього розпорядженням голови утворили робочу групу з питань розробки Антикорупційної стратегії. До складу групи увійшли представники відділів сільської ради, керівники апарату управління та старостатів, голови депутатських комісій та громадських організацій, що здійснюють свою діяльність на території сіл громади. За підтримки Програми ООН із відновлення та розбудови миру, до роботи групи були залучені експерти з громадської та наукової спільноти, які модерували процес розробки.

Передусім для визначення потреб та вразливостей було опитано 387 мешканців сіл громади. Аналіз результатів показав потребу зробити прозорішими послуги з реєстрації місця проживання громадян; кадрові підходи; справедливого встановлення ставок місцевих податків та зборів, зокрема орендної плати за земельні ділянки. Також було визначено завдання запровадження проактивного інформування про рішення ОМС для участі у цих процесах мешканців, зокрема ведення телеграм-каналів та оновлення офіційного сайту громади.

За результатами було ухвалено План дій із впровадження місцевої Антикорупційної стратегії, що наразі впроваджується.

Користь практики

Реформа децентралізації та співпраця з організаціями міжнародної технічної допомоги дозволяє отримати та ефективно використати кошти на різноманітні актуальні інноваційні проекти, що розвивають громади. Експертна підтримка урізноманітнює позиції розробників антикорупційних політик, оскільки посадовці виконавчої публічних інституцій не завжди мають компетентності для проведення аналітичних досліджень, вивчення соціології, впровадження змін тощо.

Ця практика є корисною у всіх органах місцевого самоврядування.

Доказовість практики

Антикорупційна стратегія на 2020-2022 роки ухвалена рішенням сесії Шульгінської сільської ради від 17.09.2020 року № 16/01-отг. Її презентація доступна за посиланням: cutt.ly/BQbTsvV

Підсумковий захід із запуску Антикорупційної стратегії відбувся у жовтні 2020 року за участю керівництва Шульгінської сільської ради у форматі круглого столу для представників громад Донецької та Луганської областей.

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/04337593

Використання групи громадської організації в соціальній мережі для інформування про запобігання корупції

Практика полягає у використанні групи в соціальній мережі Facebook для розміщення актуальної інформації про запобігання корупції.

Аналіз антикорупційною уповноваженою виконавчого комітету Добропільської міської ради ефективності розміщення інформації про запобігання корупції на офіційному сайті та інформаційних стендах, а також вибірково опитування представників цільової групи показало, що ці канали інформування не дозволяють донести інформацію до більшості мешканців громади. Менш як 20% опитаних користувалися традиційними каналами інформування. Також не всі люди змогли знайти там актуальну для них інформацію.

Уповноважена вирішила використовувати популярну у жителів міста відкриту групу громадської організації «Громадська правова ініціатива» в соціальній мережі Facebook як додатковий канал антикорупційного інформування. У групі 135 учасників, які є лідерами громадської думки міста і представляють різні соціально-професійні групи, в тому числі депутати та співробітники виконавчого органу місцевого самоуправління.

Громадська організація погодилась на спільне використання цієї групи для антикорупційного інформування без впливу на інформаційну політику уповноваженої.

У групі регулярно розміщуються інформаційні матеріали про запобігання корупції, в тому числі про електронне декларування.

Користь практики

Розміщення інформації на місцевих інформаційних каналах дозволяє економити час та розширяє доступ до цільової аудиторії, особливо якщо цей канал зв'язку уже розвинений та відповідає потребам охоплення споживачів інформації. Особливо актуальною практика стала в умовах карантинних обмежень. Розміщення інформації в загальнодоступній групі забезпечує можливість взаємодіяти з уповноваженими з питань запобігання корупції з інших організацій, а також з представниками громадянського суспільства. Як рекомендацію, запропонуємо використовувати декілька таких каналів інформації, шукаючи вплив на різні верстви місцевих аудиторій.

Ця практика є корисною у всіх органах місцевого самоврядування.

Доказовість практики

Адреса загальнодоступної групи громадської організації «Громадська правова ініціатива» fb.com/groups/434036947600122

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/32897190

Участь представників громадськості як елемент антикорупційної прозорості рішень місцевого самоврядування

Оновленим Регламентом Щастинської районної ради Луганської області (рішенням № 2/1 від 21 грудня 2020 року) врегульоване питання широкого доступу до засідань управлінських органів громади осіб як спостерігачів, і з метою додаткового обговорення та надання суспільного резонансу питанням місцевого значення.

Відтак, на засідання ради можуть бути запрошені заступники голови та керівники структурних підрозділів районної державної адміністрації (військово-цивільної адміністрації), представники територіальних громад, представники підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, політичних партій, громадських об'єднань, медіа.

Громадськість залучається до розгляду питань, які містять корупційні ризики (зокрема до участі у розробці бюджету), проведення робочих нарад, де напрацьовуються важливі для життєдіяльності мешканців громади рішення.

Пропозиції щодо запрошення представників громадськості подаються постійними комісіями, депутатами та органами, які вносять питання до розгляду ради та погоджуються з головою ради. На підставі цих пропозицій виконавчий апарат ради формує список запрошених. Також розпорядження про час і місце проведення засідання сесії публікуються у районній газеті та оприлюднюються на офіційному сайті районної ради, особисто доноситься до відомих депутатів районної ради.

Представники громадськості можуть брати участь в сесіях у вільному форматі.

Користь практики

Практика забезпечує додаткову прозорість при ухваленні важливих і корупційно вразливих рішень ради, сприяє відкритому пошуку і обговоренню проблемних питань.

Важливо розуміти, що ця практика буде вразливою при вибіркового ставленні до участі представників організацій громадянського суспільства, запрошення «фейкової» громадськості, маніпулювання громадською думкою тощо.

Ця практика є корисною для всіх органів місцевого самоврядування.

Доказовість практики

Регламент Щастинської районної ради Луганської області shchastia-rada.gov.ua/reglament-16-37-28-08-02-2021/

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/43910703

Організація системного навчання з питань запобігання корупції

Практика полягає у системному підході до навчальної діяльності з питань запобігання корупції. Елементи цієї практики були продемонстровані уповноваженими Головного управління Пенсійного фонду України в Луганській області та державної установи «Луганська обласна фітосанітарна лабораторія».

Передусім навчальна діяльність засновується на сформованому антикорупційними уповноваженими плану-графіку. План розробляється відповідно до специфіки роботи організації та може визначати такі формати: тренінги, семінари, лекції, наради, консультації, мотивація до самоосвіти на онлайн-платформах. Обов'язковість відвідування навчальних заходів забезпечується завдяки його затвердженню наказом керівника управління.

При підготовці навчального матеріалу приділяється увага джерелам, що системно висвітлюють антикорупційну тематику: сайту НАЗК та інших органів влади, журналам «Держслужбовець» та «Пенсійний вісник». Критеріями підбору матеріалу є актуальність інформації та доступність для розуміння.

Крім позапланових навчань періодично відбуваються позапланові, зумовлені, наприклад, прийняттям змін в антикорупційному законодавстві, публікації нових роз'яснень НАЗК.

Також системності і якості навчання сприяють облік участі у навчальних заходах та проходження самоосвіти (онлайн-курсів), вивчення результативності навчання на основі тестування, аналізу рівня знань співробітників.

Користь практики

Практика забезпечує системні та координовані знання співробітників у сфері застосування антикорупційного законодавства, алгоритмізує роботу уповноваженого у цьому напрямі. Важливо відзначити досить широкий і сучасний підбір методів та форм навчання з урахуванням дистанційних форм.

Ця практика корисна уповноваженим усіх органів та організацій, незалежно від форми власності.

Доказовість практики

Уповноваженими було надано для аналізу плани-графіки навчальних заходів, приклади тестів для визначення знань з тем, аналітичну записку за результатами дистанційного навчання.

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

[antycorportal.nazk.gov.ua/
map/#/s/21782461](https://antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/21782461)

[antycorportal.nazk.gov.ua/
map/#/s/38476183](https://antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/38476183)

Антикорупційний флешмоб для відвідувачів державної організації

Уповноважена Головного управління Пенсійного фонду України в Луганській області започаткувала антикорупційний флешмоб – короткочасну акцію співробітників організації для клієнтів, які знаходяться в приміщенні в очікуванні прийому. Флешмоб передбачає використання спеціально розроблених плакатів та інших наочних засобів донесення інформації, активне спілкування з відвідувачами та залучення їх до обговорення теми запобігання корупції у діяльності Фонду.

За планом флешмобу, група співробітників заходить у приміщення для очікування із заздалегідь підготовленими плакатами чи іншими матеріалами, та організовує емоційно забарвлену тематичну комунікацію з відвідувачами, які очікують прийому. Безпосередній сценарій заходу може різнитися та передбачати спілкування між собою та з відвідувачами, відігравання заздалегідь виписаних ролей, роздачу інформаційних буклетів відвідувачам.

Після короткого виступу групи співробітників організації, уповноважена відповідає на запитання відвідувачів та надає їм консультації.

Після проведення заходу інформація зазвичай публікується в соціальних мережах.

Користь практики

Подібні заходи дозволяють у неформальному стилі привернути увагу суспільства до негативів корупції та зменшення кількості людей, що толерують її прояви. Практика не вимагає багато часу, є активною дією та ознакою організації, у корпоративній культурі якої закладено доброчесність діяльності та запобігання корупції.

Ця практика корисна уповноваженим усіх органів та організацій, незалежно від форми власності.

Доказовість практики

Посилання на один із проведених флешмобів cutt.ly/dQmFb7s

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/21782461

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/38476183

Антикорупційний аналіз локальних актів

У нещодавно оприлюдненій настанові НАЗК охарактеризовано методичні підходи до здійснення уповноваженими функції візування актів державних органів. У державному підприємстві «Сумистандартметрологія» подібна практика запроваджена з 2018 року. Практика передбачає виявлення в службових, інших документах (проектах таких документів) державного підприємства «Сумський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» норм, положень, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, або правопорушень, пов'язаних з корупцією та розроблення рекомендацій, щодо їх усунення.

Впровадження практики розпочалось із прийняття наказу від 18.07.2018 р. № 40 «Про введення в дію Порядку проведення антикорупційної перевірки службових та інших документів ДП «Сумистандартметрологія».

Уповноваженим з антикорупційної діяльності проводиться перевірка як чинних на підприємстві документів, так і проектів документів.

За результатами перевірки уповноважений готує довідку, висновки чи доповідну записку, які подає керівнику. Ці документи реєструються у журналі реєстрації службових/доповідних записок, що є додатковим інструментом контролю впровадження наданих уповноваженим пропозицій. У більшості випадків, після висловлення зауважень уповноваженого та резолюції керівника розробники документу виправляють його редакцію, у чому можуть отримати допомогу уповноваженого.

Антикорупційний аналіз проектів документів неодноразово був предметом обговорення на апаратних нарадах керівника підприємства з керівниками структурних підрозділів підприємства, з метою уникання типових помилок, які допускають при підготовці проектів документів.

Користь практики

Практика є дієвим механізмом виявлення та запобігання корупціогенних факторів у службовій документації державного підприємства.

Важливою є системність проведення антикорупційного візування актів, контроль того, що всі акти проходять таку процедуру. Доречно також проводити періодичний аналіз поширених порушень при розробці актів і навчати розробників добросовісного нормотворення.

Ця практика корисна уповноваженим усіх органів та організацій, незалежно від форми власності.

Доказовість практики

Порядок проведення антикорупційного візування актів затверджено наказом генерального директора держпідприємства «Сумистандартметрологія» від 18.07.2018 р. № 40.

Контактні дані на мапі антикорупційних уповноважених:

antycorportal.nazk.gov.ua/map/#/s/02568064

